

Peatoimetaja veerg

Müüdid

Helle Ruusing, peatoimetaja

Aasta algupoolel vallandunud ajalootüli Eesti ajaloo 2. köite ilmumise järel on ilmekas näide, mis meie praegust olukorda iseloomustab. Oleme mõnes mõttes jälle teelahkmel: kas hoida kiivalt kinni ainult rahvusriigi väärtustest või sulanduda üleilmastumise voolus millessegi suuremasse: Baltikumi, Põhjalasse, Euroopa Liitu. Eesti iseseisvuse saavutamisel on kahel korral meie ajalugu ja selle pinnalt loodud lood, kui soovite müüdid, olnud meile tõsiseks abiks. Nüüd, kui meie kangelaslik muinasaeg paigutati laiemasse taustsüsteemi, jäi äkki kangelaslikkust vähemaks. Kartus, et mingi oluline pidepunkt kaob, tekitas kriitikatulva. Tegelikult on faktid ikka needsamad, mis nad olnud on.

Mulle tundub, et armastame Eestis väga selget ja üheselt mõistetavat tõde. Näiteks kui meie majandus ja rahandus on korras, tuleb õnn tingimata meie õuele või inimene ise on oma õnne sepp. Turumajanduse reeglid on viimase kahekümne aastaga saanud meile nii omaseks, et rakendame neid ka valdkondades, kus need tingimata ei anna optimaalset tulemust. Inimestena oleme lasknud end muuta kaubaks, millel on hind, ning konkureerime valdkondades, milles tuleks teha pigem koostööd ja olla solidaarsed. Mulle tundub, et lõppude lõpuks pole me kuigi õnnelikud, oleme stressis ja ei ela nii pikalt kui võiks.

Värske inimarengu aruanne pöörab palju tähelepanu heaoluriigile. Eesti avalikus ruumis on mõiste heaoluriik samastatud -mõistega hoolekanderiik ja seda esitatakse pigem negatiivses tähenduses. Samal ajal pole soov näha riiki kui kindlustunde loojat ja elukvaliteedi kindlustajat maailmast kuhugi kadunud. Arenenud on ka viisid, kuidas luua keskkonda, milles indiviidil on turvaline toimetada. Just nimelt toimetada, mitte üksnes abi vastu võtta. Tundub, et oleme Eestis sellel teel veel suuresti mahajääjad. Meie sotsiaalpoliitika pigem jagab piskut ümber, kui loob eri gruppide vajadustele vastavaid poliitikaid. Meie riigisüsteemi osad (ministeeriumid, omavalitsused) ei suuda sageli parema tulemuse nimel teha koostööd, vaid eelistavad omaette punnitada. Mõneti oleme hakanud pelgama suuri reforme ja peame targemaks vaikselt edasi tiksuda. Vahel tuuakse näiteks 1990-ndate esimest poolt, kui valitsus üksteise järel suuri reforme ellu viis. Kuid on üks asi, mis praegu on teisiti: palju rohkem tuleb huvirühmadega läbi rääkida, konsensust otsida ja alles siis piisavalt meeleskindlust omada, et plaanitu ellu viia.

Inimarengu aruanne pole juhis, mida teha, vaid platvorm, millelt ühiskonna üle arutleda ja arengusuundi välja töötada. Nagu ühiskond ise on mitmetahuline, ei saa ka ühiskonda peegeldavad uuringud olla lihtsad ja üheselt mõistetavad. Kahjuks on Eesti ühiskonnas sotsioloogilise ja ühiskonnateadusliku informatsiooni pakkumine ja lugemine palju vähem levinud kui majandusinfo. Värske inimarengu auande teemal vestlesid toimetuse palvel aruande koostamises osalenud Anu Toots, Kaire Põder ja Erik Terk, aruande kirjastaja Olari Koppel ning Riigikogu liige Marko Pomerants.

Eesti on osa Euroopa Liidust. On väga oluline mõista keelt, milles Euroopa institutsioonid meiega kõnelevad, keelt nii kaudses (protseduurid, reeglid) kui ka otseses tähenduses (eurokeel). Sellest, kuidas valmivad Euroopa Liidu institutsioonide juures tõlked ja milline roll on eesti tõlkijatel, kirjutab oma essee Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaadi eesti keele osakonna juhataja Heiki Pisuke. Ta rõhutab, et kvaliteetse eestikeelse eurotõlke tarvis on tähtis mitte kaotada sidet Eestiga. „Eesti tõlkekogukond Brüsselis ja Luxembourgis on huvitatud, et Eesti seadusandja ja riigiametnikud tunneksid üldjoontes Euroopa Liidu institutsioonides tõlgete valmimise protsessi ja teaksid, millistest põhimõtetest lähtudes eurotekste tõlgitakse. Ideaalis peaks tõlkijate tõhus koostöö Eesti erialaekspertidega algama võimalikult varajases staadiumis, et kõik koostöö pooled teaksid, kellega töö käigus või muudes praktilistes tõlkeküsimustes suhelda. Eurotekstide tõlkijate seisukohalt on tähtis, et igas ministeeriumis oleksid kontaktisikud Euroopa Liidu institutsioonidega tõlkimise alal suhtlemiseks. Miks mitte ka Riigikogus!” kirjutab Pisuke.

Seekordsest numbris leiab lugeja artikleid valikutest Euroopa Liidus ja Ladina-Ameerikas, käsitletakse teadus-, haridus- ja noorsoopoliitikat, arutletakse valikute üle etnopolitiikas ja tervise edendamises, juttu on sotsiaalmeedia kasutamisest riigiasutuste kommunikatsioonis ja sellest, kuidas elab Eesti Interneti Kogukond. Lugeja leiab artiklid riigikaitse taasloomisest ja Eesti esindamisest maailma parlamentide ühisfoorumil.

21. sajandi märksõna on üleilmastumine. Enam ammu ei sure inimene seal, kus ta sünnib. Ta võib oma elu jooksul elada mitmes riigis ja mitmel kontinendil. Sellega võidelda pole lootust ega ka vajadust, väljarändamine ja sisserändamine on tänapäeva reaalsus. Jäab vaid üle püüda see oma kasuks pöörata. Peaksime esimese asjana ühiskonnas kokku leppima, et teistsugune on aktsepteeritud. Tolerantsus ja võime teistsugust lõimida annab meile võimaluse ka rahvusriigina edasi kesta.